

Sygn. akt V KO 73/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Marek Siwek

w sprawie **M. G.**

skazanego z art. 258 § 1 i 3 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 16 grudnia 2021 r.

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania

zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 29 listopada 2017 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w W.

z dnia 28 października 2016 r., sygn. akt III K (...)

na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k. i art. 544 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić wniosek obrońcy M. G. o wznowienie postępowania;

2.obciążyć M.G. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego.

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego w dniu 6 września 2021 r. (data prezentaty) wpłynął wniosek obrońcy M. G. o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 listopada 2017 r., sygn. akt II AKa (...), zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 28 października 2016 r., sygn. akt III K (...). Jako podstawę wznowienia postępowania obrońca wskazał przepis art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k., wyjaśniając, że w stosunku do M.G.

„zachodziły (...) znane organom ścigania okoliczności zobowiązujące do nadzwyczajnego złagodzenia kary, które nie zostały jednak ujawnione w toku postępowania sądowego, pomimo odmiennych deklaracji w tym zakresie, a w konsekwencji nie zostały również wzięte pod uwagę na etapie wyrokowania”. Wnioskodawca w tym przedmiocie odwołał się do treści art. 60 § 3 k.k. i art. 36 § 3 k.k.s., akcentując jednocześnie ujawnione organom ścigania przez M. G. informacje na temat osób, które dostarczyły wyroby akcyzowe (papierosy) zatrzymane w dniu 2 września 2009 r. w miejscowości O..

Wskazując na powyższe, obrońca wniósł o:

1. wznowienie przedmiotowego postępowania z uwagi na nieuwzględnienie w stosunku do M. G. okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary;
2. uchylenie wyroków sądów obu instancji i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania;
3. rozpoznania sprawy przy udziale stron;
4. wstrzymanie wykonania orzeczonej wobec skazanego kary łącznej pozbawienia wolności;
5. przeprowadzenie na podstawie art. 546 k.p.k. czynności sprawdzających w trybie art. 97 k.p.k. *„co do okoliczności, o których mowa w piśmie M. G., które zostanie złożone w Kancelarii Tajnej Sądu, po wydaniu przez Sąd stosownego zarządzenie, zgodnie z wnioskiem M. G. z dnia 25 czerwca 2021 r.”.*

Prokurator Prokuratury Krajowej, przedstawiając pisemną odpowiedź na stanowisko obrońcy, wniósł o oddalenie wniosku o wznowienie postępowania.

W piśmie z dnia 19 października 2021 r. M. G. złożył odpowiedź na argumentację przedstawioną przez prokuratora.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie jest zasadny i nie zasługuje na uwzględnienie.

Podstawa wznowienia postępowania, na którą powołuje się obrońca w swoim wystąpieniu, tj. art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. – wymaga wykazania, że po wydaniu orzeczenia ujawniły się nowe fakty lub dowody (*propter nova*), które wskazują na zaistnienie okoliczności wymienionych pod lit. a, b i c. Co istotne, te nowe fakty lub dowody powinny być przedtem nieznane zarówno sądowi, jak też stronie (*noviter*

reperta). Słusznie zauważył prokurator w pisemnej odpowiedzi na wniosek, że przed dniem 1 lipca 2015 r. przepis art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. stanowił, iż nowe fakty lub dowody miały być nieznane sądowi, ale dla strony postępowania mogły być wiadome (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2019 r., II KO 25/19, LEX nr 2653806). W konsekwencji dokonanej nowelizacji, nowe fakty lub dowody mogą stanowić podstawę wznowienia, gdy uprzednio nie były znane także stronie. W doktrynie słusznie przyjęto, że wykładnia systemowa przepisu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. przez powiązanie go z treścią art. 427 § 3 k.p.k. wskazuje, że chodzi tu o nowe fakty i dowody nieznane stronie nie tylko na etapie postępowania rozpoznawczego, lecz także postępowania odwoławczego, gdyż w tym stadium procesu odwołujący się może powołać nowe fakty lub dowody, gdy nie mógł tego uczynić w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Ciężar wykazania tej okoliczności spoczywa na wnioskodawcy, a niewykazanie rzeczonego *novum* powoduje oddalenie wniosku. W toku postępowania sądowego strona powinna zatem przedstawić wszystkie znane jej fakty lub dowody, a bierność strony w tym aspekcie powoduje utratę możliwości ich późniejszego zgłoszenia zarówno w postępowaniu odwoławczym (art. 427 § 3 k.p.k.), jak i w postępowaniu wznowieniowym (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2021, art. 540).

Odnosząc powyższe uwagi do realiów niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że wnioskodawca nie wykazał, aby na kanwie rozpoznawanego przypadku ujawniły się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że w stosunku do M. G. powinny zostać uwzględnione okoliczności zobowiązujące sąd do nadzwyczajnego złagodzenia kary. W tym przedmiocie wnioskodawca odwołał się do faktu złożenia przez M. G. w innym postępowaniu karnym – jeszcze przed zakończeniem postępowania sądowego w niniejszej sprawie – depozycji w charakterze świadka, które zdaniem obrońcy zawierały informacje, o których mowa w art. 60 § 3 k.k. i art. 36 § 3 k.k.s. Rzecz jednak w tym, że samo złożenie ww. relacji przez M. G. – abstrahując już od podnoszonej przez prokuratora kwestii złożenia ich w charakterze świadka w innym postępowaniu – było przecież, co w tej sytuacji naturalne, okolicznością wiadomą samemu oskarżonemu, jak również zgłoszoną

przez prokuraturę w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, albowiem przywołany przez obrońcę protokół z tego przesłuchania, sporządzony w dniu 12 marca 2013 r., wraz z prokuratorskim wnioskiem dowodowym z dnia 4 marca 2014 r., został złożony do akt przedmiotowej sprawy (k.12774-12779, t. LXIV akt o sygn. III K 103/11). Nadto, jak wynika z wymienionego protokołu przesłuchania, M. G. zdecydował się złożyć utrwalone w nim zeznania w celu skorzystania z instytucji przewidzianej art. 60 § 3 k.k., a zatem miał też pełną świadomość prawnomaterialnych skutków, jakie niesie za sobą realizacja przesłanek określonych w tym przepisie. W tym stanie rzeczy nie sposób przyjąć, że okoliczność ujawnienia przez M. G. informacji zawartych w ww. protokole stanowi obecnie nowy fakt, który nie był znany przede wszystkim skazanemu (oskarżonemu) przed prawomocnym zakończeniem postępowania w niniejszej sprawie. Stąd też podnoszenie prezentowanej okoliczności we wniosku o wznowienie postępowania jest zabiegiem dalece spóźnionym, albowiem okoliczności zobowiązujące do nadzwyczajnego złagodzenia kary na podstawie art. 60 § 3 k.k. lub art. 36 § 3 k.k.s., mogły zostać ujawnione w toku postępowania przez samego oskarżonego, niezależnie od deklaracji i aktywności oskarżyciela publicznego w tym przedmiocie. Co więcej, zagadnienie to w zakresie ewentualnego niezastosowania przepisu art. 60 § 3 k.k. (czy też art. 36 § 3 k.k.s.), mogło stanowić materię zarzutów apelacyjnych, a nawet kasacyjnych. W sprawie M. G. tego rodzaju zarzuty – tak we wniesionej na jego korzyść apelacji obrońców, jak również kasacji – nie zostały sformułowane. Już tylko skrótowo, na marginesie, należy nadmienić, że odnoszące się do przestępczego proceduru zmienne relacje M. G. – złożone przez niego w charakterze oskarżonego – zostały przez sąd orzekający w przeważającej mierze ocenione jako nieprzekonujące, niespójne i pozbawione logiki, co obrazowało całokształt jego postawy procesowej. Sądowa ocena tych relacji jest zaprzeczeniem pozytywnej postawy procesowej M. G., która rysowana jest obecnie przez wnioskodawcę.

Podobną ocenę należy odnieść również do okoliczności, które skazany przedstawił w piśmie złożonym do Kancelarii Tajnej Sądu Najwyższego, w którym potwierdził przekazanie organom ścigania informacji określonej treści, niemniej podkreślić należy, że również to pismo nie wskazywało na ujawnienie okoliczności,

które stałyby się dla niego znane dopiero po prawomocnym zakończeniu postępowania. Warto tu też przypomnieć, że samo ustalenie okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego zładzenia kary na podstawie art. 60 § 3 k.k., względnie art. 36 § 3 k.k.s. (do tych instytucji odwołano się we wniosku), winno przecież wynikać z faktu ujawnienia przez sprawcę wobec organu powołanego do ścigania przestępstw informacji dotyczących innych osób uczestniczących w popełnieniu przestępstwa oraz istotnych okoliczności jego popełnienia. Z góry zatem okoliczności te muszą być znane oskarżonemu w toku postępowania, a zatem w aktualnym brzmieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., z natury rzeczy nie mogą zostać uznane za nowe fakty lub dowody, mogącego prowadzić do wznowienia postępowania.

Powyższe wnioski dotyczą również okoliczności mogących mieć znaczenie z punktu widzenia art. 60 § 4 k.k., którego zastosowanie uzależnione jest od wniosku prokuratora (niezłożonego w niniejszej sprawie). Nadto, instytucja przewidziana w tym przepisie ma charakter fakultatywny, co również w tym aspekcie przemawia za bezzasadnością wniosku o wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k.

Uwzględniając powyższe uwagi, Sąd Najwyższy stwierdził brak podstaw do wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 listopada 2017 r., sygn. akt II AKa (...), albowiem złożony w tym przedmiocie wniosek oparty został na okolicznościach, które znane były zarówno stronie, jak również zostały zgłoszone przez prokuraturę w toku postępowania pierwszoinstancyjnego. Ta zaś konkluzja czyniła bezprzedmiotowym rozpoznanie wniosku o wstrzymanie wykonania orzeczenia.

Jako że wniosek o wznowienie postępowania znajdował swoje oparcie w dowodach o charakterze dokumentarnym, które przede wszystkim znane były wnioskodawcy, Sąd Najwyższy stwierdził, że nie zachodziła potrzeba udziału stron w posiedzeniu w przedmiocie wznowienia postępowania (art. 544 § 3 k.p.k.).

Rozstrzygnięcie o kosztach związanych z postępowaniem wznowieniowym znajduje oparcie w przepisie art. 639 k.p.k.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

